

Győri Ítéltábla
Pf.II.20.053/2017/4-I.szám

A Győri Ítéltábla a dr. Kriston István ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Mészáros Győző ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Győri törvényszék 2017. február 1. napján kelt P.20.785/2015/29. számú ítélete ellen a felperes által 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a per fő tárgya és a felperes elsőfokú perköltségben történő marasztalása tekintetében helybenhagyja.

Az elsőfokú ítélet feljegyzett kereseti illetékre vonatkozó rendelkezéseit részben megváltoztatja, a felperes által az állam javára megfizetendő feljegyzett kereseti illeték összegét 190.900 (Egyszázkilencvenezer-kilencszáz) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperes javára 15 napon belül 127.000,- (Egyszázhuszonhétezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az illetékügyben eljáró adóhatóság külön felhívása alapján az állam javára 254.500,- (Kettőszázötvennégyezer-ötszáz) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket, ezt meghaladóan a fellebbezési eljárás illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes hitelközvetítő segítségével 2006. május 3. napján effektivitási kikötést tartalmazó devizaszerződést kötött, mely alapján az alperes a felperesnek 50.145 CHF összegű kölcsönt nyújtott 240 hónap futamidőre. A kölcsön teljes hiteldíj mutatója 3,78% volt, éves kamatlába a folyósítás időpontjában a felperesi Hirdetményében megállapított érték, a szerződéskötés napjára vonatkozóan tájékoztató jelleggel évi 4,75%. A havonta fizetendő törlesztőrészlet 399,27 CHF volt, az első részlet 2006. június 15. napján, az utolsó részlet 2026. május 15. napján volt esedékes.

A szerződés VII.2. pontja tartalmazta, hogy a felperes megértette az alperes azon tájékoztatását, mely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyam kockázata keletkezhet, ha az árfolyam jelentősen változik, és a kölcsön fedezete nem CHF forrás. A felperes 2006. április 12. napján aláírta a „külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatait” elnevezésű tájékoztatást is,

mely tartalmazta, hogy a forint és a szerződés szerinti idegen deviza átváltási aránya - árfolyama - napi piaci mozgások hatására változhat, egy kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. A finanszírozás előnye az, hogy amennyiben a finanszírozás devizanemének esik a forinttal szemben az árfolyama, úgy csökken a finanszírozás forintellenértéke, fordított esetben növekszik, s a tőkeösszeg és kamatainak megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forintösszeg szükséges, mely esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell megfelelő devizanemre átváltva felhasználni. A tájékoztatás rögzítette azt is, hogy az alperes nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt az adósnál adott esetben bekövetkező többletterhet átvállalja, és különösen nem vállal kötelezettséget arra, hogy egy esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változásról az adóst értesítse.

A kölcsön biztosítékeként a felek - közjegyzői okiratba foglalt - jelzálogszerződést kötöttek a ... szám alatti, a felperes kizárólagos tulajdonában álló ingatlanra vonatkozóan.

A felperes a kölcsön törlesztésére vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget, ezért az alperes a szerződést 2013. augusztus 28. napjával felmondta. A közjegyző 2013. október 8. napján végrehajtási záradékot állított ki, a folyamatban lévő végrehajtási eljárást a Mosonmagyaróvári Járásbíróság jelen per jogerős befejezéséig felfüggesztette.

Az alperes a DH.2. törvénynek megfelelően elszámolt a felperessel, a felperes panasszal élt, annak elutasítását követően azonban nem fordult a Pénzügyi Békéltető Testülethez, így az elszámolás felülvizsgálatnak minősül. A forintosítást követően a felperes tartozásának összege 2016. március 23. napján 9.425.011,- forint.

* * *

Felperes módosított keresetében elsődlegesen a kölcsönszerződés létre nem jöttének megállapítását, és ennek elszámolása keretében azt kérte, hogy az eredeti állapot helyreállításaként rendelkezzen a bíróság (a 9.600.000 Ft folyósított kölcsön és a 6.536.813 Ft teljesítés különbözeteként) 3.063.187,- forint tőke és ennek 2013. június 14. napjától a kifizetés napjáig számított, a Ptk. 301.§ (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetéséről az alperes javára. Másodsorban a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítását, és a fenti összeg szerinti marasztalás alkalmazását kérte. Harmadsorban a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte azzal, hogy a bíróság a neki járó, ellenszolgáltatás nélkül maradt 3.438.239,- forint, annak 2015. március 30. napjától számított Ptk.301.§-a szerinti késedelmi kamata beszámításával rendelkezzen 7.627.203,- forint tartozás megfizetéséről, a kölcsön első havi törlesztési összegének megfelelő havi részletekben.

A kölcsönszerződés érvénytelensége alapján kérte a közjegyzői okirat és a biztosítéki kötelelem (a jelzálogszerződés), illetve a felmondás érvénytelenségének megállapítását is.

* * *

A szerződés létre nem jötté körében az alábbiakra hivatkozott:

1. A felperes szóbeli forintkölcsön felvételére vonatkozó akarata és az alperes írásban kinyilvánított devizakölcsön nyújtására vonatkozó akarata „nem találkozott”, így **konszenzus hiányában** (Ptk.205.§ (1) bek.) **nem jött létre devizakölcsön.** Mivel az alperes biztosította arról, hogy

forintkölcsönt kap, ezért a szerződést forintszerződésnek tekintve írta alá. Devizakölcsön igénye nem volt, devizajövedelme sem volt a törlesztéshez, a kölcsönt az alperes forintban folyósította és ő is forintban törlesztette.

2. A nyitott devizapozíció (a devizaforrás hiánya) miatt sem állapítható meg a devizakölcsön létrejötte.(Ptk.205.§. (1)-(2) bek.)

A deviza forrás beszerzése az ügyfélhez köthető gazdasági műveletnek minősül, banki bizonylattal, banki analitikus könyvviteli nyilvántartással, illetve MiFID tranzakciós táblával igazolható. Az alperes ugyan arra hivatkozik, hogy az adósok részére (vagy javára) deviza beszerzési műveletet végzett, de a deviza forrását a perben nem igazolta.

3. Az alperes csak deviza nyilvántartású hitelezést folytatott. Devizaforrás beszerzésében a felek nem állapodtak meg, így deviza alapú kölcsön sem jött létre.

Rámutatott, hogy a keresetéhez csatolt **Bank** és egyéb tanulmányok szerint a deviza alapú kölcsönszerződések devizaforrásának biztosításához a bankok tömegesen bankközi hitelfelvételt vagy deviza swap ügyleteket alkalmaztak. **A deviza alapú kölcsönnyújtás két elválaszthatatlanul egymáshoz tartozó pénzügyi szolgáltatást jelent**, egyrészt a Hpt.3.§ (1) bekezdése b./ pontja szerinti hitel- és pénzkölcsön nyújtását és a Hpt.3.§ (1) bekezdése g./ pontja szerinti devizával végzett devizakereskedelmi szolgáltatást **az adott kölcsön devizaforrásának beszerzésére**. Utóbbira a felek **megállapodást nem kötöttek**, így a devizaforrás beszerzése nem vált a kölcsönszerződés részévé.

A Hpt.3.§ (1) bekezdés b.) pontja alapján pénzügyi szolgáltatás - ideértve a pénz- és kölcsön nyújtása - csak forint vagy deviza pénznemben megengedett, így a Ptk. 523.§ (1) bekezdésében meghatározott kölcsönösszeg (pénzösszeg) is csak forint vagy deviza pénznem lehet. A deviza-nyilvántartású hitelezés a Hpt.3.§ (1) bekezdésében felsorolt pénzügyi eszközök között nem szerepel. Az alperes deviza tényleges folyósítása helyett deviza-nyilvántartást végzett, s az átszámított devizát forintban folyósította.

Utalt a Budapest II. és III. Kerületi Bíróság P.../2016/8. számú ítéletére azzal összefüggésben, hogy az alperes a felperesnek kölcsönadott pénzt kockázatos műveletekkel teremtette meg, amit a teljes futamidő alatt folyamatosan végeznie kell, és e tevékenység minden kockázata a felperest terheli, anélkül, hogy arra megbízást adott volna, és lehetősége volna a befektetési megbízási szerződést felmondani.

A 2.3. pontban foglaltakhoz kapcsolódóan indítványozta, hogy a bíróság a **Pp. 155/B.§-a** alapján forduljon az Alkotmánybírósághoz, és kérte a 6/2013.PE. határozat indokolása azon része semmisségének megállapítását, mely szerint annak vizsgálata, hogy egy konkrét szerződés mögött van-e devizaforrás lehetetlen, és egyben szükségtelen is a perekben. Rámutatott, hogy a jogegységi határozatot a bíróságnak félre kell tenni, a devizaforrás ügyfélhez kötése és beazonosítása az elsőbbséget élvező uniós jog szerint lehetséges, az uniós tagállami bíróság is ennek megfelelően kell, hogy értelmezze a jogintézményt, ez a Hpt.210§ (5a) bekezdésében is megjelenik.

4. A szerződés amiatt sem jött létre, mert az árfolyamkockázat elszámolásának lényeges feltételeiben sem állapodtak meg a felek. Az árfolyamkockázatról tudott, azonban ez a költségelem nem volt látható, mert annak forrása a devizabeszerzés mögöttes fedezeti ügylete volt, melyről nem tudott.

A szerződés teljes érvénytelensége:

5. A devizaforrás és a kölcsön lejáratának összhangja - az ezt előíró prudenciális jogszabályi rendelkezés ellenére - **hiányzik**, az alperes ugyanis 3-6-12 hónapos futamidejű devizabetétekkel, éven belüli futamidejű fx-swap forrással, 1-5 év közötti futamidejű cross-currency forrással finanszírozta a hosszú futamidejű felperesi kölcsönt, mely nem felel meg az uniós irányelv szerinti lejáratú összhang kógens követelményének.

6. A Ptk. 94.§ (1), (2) bekezdésébe, 117.§ (2) bekezdése, és 523.§ (1) bekezdésének megkerülésével - a kirótt devizának adós hatalmába bocsátása nélkül - megkötött szerződés semmis. (Ptk. 200.§ (2) bekezdés). A pénz átruházása is csak annak az adós hatalmába kerülésével mehet végbe, az erre irányuló írásbeli szerződéses rendelkezés nem mellőzhető. A konkrét esetben azonban a kirótt deviza fölötti rendelkezés a banknál maradt.

7. Az alperes jogszabály megkerülésével a kirótt deviza forint tőkenövekményét sem bocsátotta birtokába. Az árfolyamkockázat elkülöníthető tőke- és kamatkockázatból áll. Az adós a kamatban a devizakölcsön használatának és kockázatának az ellenértékét megfizeti, az árfolyamromlás miatt az árfolyamkockázat növeli a forint tőketartozást, így kedvezőtlen árfolyamváltozás esetén nemcsak a törlesztő részlet növekszik, hanem a fennálló forint tőketartozás is, e tőkenövekmény vonatkozásában a bank fizetési kötelezettsége azonban a kölcsönszerződésben nem került szabályozásra.

8. A kölcsönszerződés a Hpt.213.§ (1) bekezdés c./ pontjába ütközik, mert csupán annyit tartalmaz annak III/3. pontja, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a hirdetményben megállapított érték, a szerződéskötés napjára vetítve tájékoztató jelleggel évi 4,75%. Mivel a szerződésben az éves százalékos kamat mértéke nincs meghatározva, ezért az semmis, azt a tájékoztató jellegű adatközlés nem helyettesíti.

9. A kölcsönszerződés amiatt is egészében érvénytelen, mert az **árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás elégtelensége** miatt a kockázat reá telepítése tisztességtelen szerződési feltétel. (Ptk.209/A.§ (2) bekezdés, 209.§ (1) bekezdés, Kúria 2/2014. PJE. 1. pont) Rámutatott, hogy a szerződés alacsony kamata miatt alappal gondolta úgy, hogy a kölcsön kockázata is alacsony, az árfolyamkockázat nem valós. A szerződés VII.1. pontja nyelvtani értelme alapján nem volt világos, hogy az árfolyamkockázat teljes mértékben őt terheli, alappal gondolta azt, hogy a kockázat megosztott, azaz korlátozottan terheli őt, s nem kapott megfelelő tájékoztatást arról sem, hogy mi a jelentősége annak, hogy a hitel devizaneme svájci frank. Nem oktatták ki arról sem, hogy az árfolyamkockázatnak nincs felső határa, és be kellett volna mutatni az alperesnek, hogy az árfolyam kihatással van a fizetőképességére, mivel jövedelme nem devizában keletkezik.

A szerződés részleges érvénytelensége:

10. A szerződés árfolyamkockázat áthárítására vonatkozó VII.1.2. pontjának tisztességtelensége miatt - amennyiben az egész szerződés nem dől meg - az részlegesen érvénytelen, forint alapú kölcsönként teljesíthető.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Alaki védekezésében az eljárás megszüntetését kérte, arra hivatkozva, hogy a DH.2. törvény 37, 37/E. és 39.§-ai kógens eljárási szabályokat rögzítenek, melyeknek a felperesi kereset nem felel meg, ugyanis a fél a szerződés vagy annak egyes rendelkezései érvénytelenségének megállapítását csak az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazására is kiterjedően kérheti. A felperesnek az általa megjelölt érvénytelenségi okok alapján pontokba szedve kellene megjelölnie az egyes érvénytelenségi okokhoz tartozó kereseti kérelmét. A per megszüntetése hiányában kérte, hogy a bíróság a Pp. 146/A.§ (1) bekezdése alapján utasítsa el a felperes valamennyi keresetváltoztatását.

Érdemi védekezésében rámutatott, hogy a kölcsönszerződés létrejött, a pénz szolgáltatására vonatkozó kötelezettségének eleget tett, a felperes azt fel is használta. Hangsúlyozta, hogy e magánjogi pernek nem a pénzügyi intézményi közjogi szabályokon alapul működése a tárgya. Utalt a Kúria 6/2013. PJE. Határozata III. 1. pontjára, mely szerint annak vizsgálata, hogy van-e egy konkrét szerződés mögött devizaforrás, lehetetlen és egyben szükségtelen is.

Rámutatott, hogy a perbeli szerződés effektivitási kikötést tartalmazó devizakölcsön, így az ilyen kikötést nem tartalmazó szerződésekre vonatkozó eseti döntések nem alkalmazhatók. A szerződésben egyértelműen szerepel annak tárgya (Hpt.213.§ (1) bekezdés a./ pont), a felperes kifejezetten svájci frankban történő törlesztést vállalt, a forintban teljesítés csak egy alternatíva volt számára.

A felperes a 2/2014. PJE. határozat előírásai szerinti kockázat feltárásban részesült. Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés emiatt nem tisztességtelen, de ennek a konkrét ügyben a kirovó és lerovó pénznem azonossága miatt nincs jelentősége. Utalt arra is, hogy a felperes a szerződés megtámadása kapcsán minden határidőt elmulasztott, erre irányuló kereseti kérelmeit elévülés miatt is el kell utasítani.

A felperes által kért elszámolással kapcsolatosan rámutatott, hogy a kötelem eredeti irreverzibilitása folytán az eredeti állapot helyreállítása nem alkalmazható, és a Ptk. 301.§ (1) bekezdése szerinti kamatelszámolásnak sincs helye. Tekintettel kell arra is lenni, hogy az érvényessé illetve hatályossá nyilvánítás nem eredményezheti a felek közötti szerződéses egyensúly értékaránytalanságot eredményező felborulását, és a felperes jogalap nélküli gazdagodását.

A felperes a kölcsönszerződés vélt érvénytelensége mellett jelen perben nem hivatkozhat a közjegyzői okirat és a biztosítéki kötelem érvénytelenségére, mert a jogvita nem végrehajtási per, a felmondás pedig a szerződésen alapuló egyoldalú címzett jognyilatkozat és nem szerződéses kötelem. A közjegyzői okirat nemcsak amiatt érvényes, mert a kölcsönszerződés is az, hanem amiatt is, hogy a felperes által megjelölt jogszabályokra való hivatkozás csak a szerződéssel kapcsolatosan értelmezhető, a közjegyzői okirattal szemben nem. A felperesnek saját elszámolása szerint is tartozása áll fenn az alperessel szemben, a felmondás érvénytelensége már csak ezen okból sem állapítható meg.

* * *

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét és az Alkotmánybíróság megkeresésére irányuló indítványát elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 254.000,- forint perköltséget, míg az államnak 136.000,- forint feljegyzett eljárási illetéket.

A felek közötti szerződést - az alperessel azonos módon - effektivitási kikötést tartalmazó fogyasztói devizakölcsönnek minősítette. (DH.1. törvény 1.§ (1/a) bekezdése) Rámutatott, hogy a deviza alapú kölcsön a főszabály, ahol mind a hitelező, mind az adós a devizában kirótt pénztartozást forintban rója le, de a dispozitivitás elvéből fakadóan a felek ettől eltérhetnek (effektivitási kikötéssel), ahol mindkét fél a saját kötelezettségét a kirovó pénznemben kell, hogy teljesítse. Az effektivitási kikötéssel ellátott devizakölcsön e minősítésen nem változtat az, hogy a felperes a kölcsönt forintban kapta meg, hiszen ezt 2006. május 3. napján kelt nyilatkozatában maga kérte.

1. A **disszenzusra hivatkozás kapcsán** arra hivatkozott, hogy a felperes személyes előadása szerint a hitelközvetítőt azzal bízta meg, hogy **„megfelelő hitelt”** szerezzen számára, egyebekben a hitel részleteiről nem beszéltek. A felperes e személyes előadása cáfolja a keresetben azzal összefüggésben előadottakat, hogy határozottan és egyértelműen forint kölcsön igényt közölt volna a bankkal, hiszen ezt az elvárását a hitelközvetítővel sem osztotta meg. A szerződés aláírása előtt azonban már mindenképpen szembesült azzal a ténnyel, hogy az okirat devizahitelről szól, a kirovó és a lerovó pénznem egyaránt svájci frank. Semmi nem zárta el attól, hogy a szerződést ne írja alá vagy gondolkodási időt ne kérhessen.

A szerződés az ismert feltételek mellett létrejött, a forintban történő folyósításra a felperes kifejezett rendelkezése alapján került sor. Ha nem így lenne, úgy a Hpt. 3.§ (1) bekezdés b./ pontjának megsértése legfeljebb felügyeleti intézkedést indokolna, de a magánjogi szerződés érvénytelenségét nem vonná maga után.

2.-3. A nyitott devizapozíció (a devizaforrás hiánya) és a devizaforrás beszerzésére vonatkozó megállapodás hiánya kapcsán a felperes által előadottakat a 6/2013. PJE. indoklásában foglaltak alapján szükségtelennek tartotta vizsgálni. Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperesnek állt-e devizaforrás rendelkezésére, így ennek igazolására sem hívta fel. Rámutatott, hogy a pénzügyintézet működése feletti törvényességi felügyeletet nem a bíróság, hanem a ... Bank végzi, a felperesre vonatkozó jogszabályi előírások megsértése a magánjogi szerződés semmisségét csak akkor eredményezi, ha azt a külön jogszabály előírja (BDT.2006.1450.), vagy a törvény értelmezéséből, az összes körülményből nyilvánvaló, hogy a külön jogszabály a szerződés érvényességét nem kívánja megengedni.

4. Az árfolyamkockázat elszámolás lényeges feltételeiben történő megállapodás hiányára vonatkozó érveléssel szemben rámutatott, hogy a konkrét szerződés effektivitási kikötést tartalmazó devizaszerződés, melynek alapján a felperesnek is svájci frankban kellett volna törleszteni, emiatt e kérdés fel sem merül. Megjegyezte, hogy deviza alapú kölcsönszerződés esetén is hasonlóan alakult volna az árfolyamváltozás nyeresége vagy vesztesége.

5. A devizaforrás és a perbeli kölcsön lejáratí összhangjának hiányát (a prudenciális előírást tartalmazó jogszabály megkerülését állító) felperesi hivatkozással összefüggésben rámutatott, hogy a Hpt.70. és 89.§-a, valamint a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII. 30.) Kormányrendelet 156-158.§-a a magánjogi jogvita elbírálása során ugyancsak nem bír jelentőséggel. Szükségtelen annak vizsgálata, hogy a szerződés megkötésekor a pénzügyintézeti likviditás, a lejáratí összhang és az azonnali fizetőképesség biztosított volt-e.

7. A kirótt devizatartozás forint tőkenövekménye rendelkezésére bocsátásának elmaradásával összefüggő felperesi érvelés kapcsán kiemelte, hogy a szerződésben az alperes svájci frank

folyósítását vállalta, így a forint tőkenövekmény rendelkezésre bocsátásában a feleknek nem kellett a szerződésben megállapodni.

8. A kamat meghatározottsága kapcsán kiemelte, hogy a szerződés megfelelt a szerződéskötés időpontjában hatályos **Hpt. 213.§ (1) bekezdés a./ - e./ pontjában foglaltaknak**. Az egyértelmű meghatározottság követelménye nem csupán számszerű vagy százalékos mértékű megjelöléssel teljesül, hanem akkor is, ha az Üzletszabályzat és a Hirdetmény, mint általános szerződési feltétel rendelkezései alapján megállapítható (Kúria Gfv.VII..../2014/5.).

9.-10. Függetlenül attól, hogy a felek devizaszerződést és nem deviza alapú szerződést kötöttek, vizsgálta azt, hogy az árfolyam lehetséges változásáról az alperes tájékoztatta-e a felperest. Ennek kapcsán kiemelte, hogy az alperes eljárása megfelelt a szerződéskötés időpontjában hatályos **Hpt.203.§ (6) bekezdésében**, illetve a Kúria 2/2014. PJE. határozata 1. pontjában foglaltaknak. A perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódó **kockázatfeltáró nyilatkozat** az azokban foglalt szempontrendszernek megfelelő volt. Az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás megfogalmazása során a pénzügyintézetektől olyan mértékű, szintű tájékoztatás nem várható el, amelyet a szerződés megkötési időpontjában a pénzügyintézet előre nem láthatott. Közgazdasági ismereteket is tartalmazó részletes tájékoztatást a pénzügyintézetnek nem kell nyújtani, a jogegységi határozatban említett általánosan tájékozott fogyasztó részéről a közgazdasági illetve a gazdasági folyamatok mélyreható vizsgálata nem is várható el, a szükséges ismeretekkel egy átlagos fogyasztó nem is rendelkezne.

Alaptörvénybe ütközés hiányában indokolatlannak tartotta a 6/2013. PJE. határozat 3. pontja kapcsán az Alkotmánybíróság eljárásnak kezdeményezését, és annak befejezéséig a per tárgyalásának felfüggesztését. Álláspontja szerint a Kúria 6/2013. PJE. határozat indokolásában megfelelő iránymutatást adott a bíróságoknak a devizakölcsön (deviza alapú kölcsön) vizsgálata során követendő eljárásról, és a jogegységi határozat nem zárta el a bíróságokat a bizonyítástól, csupán hangsúlyozta és kiemelte azokat a részeket, amelyeket a szerződés megtámadása során a bíróságnak vizsgálni kellene.

* * *

Az elsőfokú ítélet ellen annak keresete szerinti megváltoztatása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet azért jogszabálysértő, mert nem vette figyelembe az uniós jog elsőbbségét és az uniós jognak megfelelő értelmezési kötelezettség doktrínáját, s emellett a tagállami jogszabályokat is tévesen alkalmazta.

1. Az elsőfokú bíróság a felperes személyes nyilatkozata alapján **iratellenesen állapította meg, hogy a felperes szerződési akarata nem forint, hanem deviza alapú kölcsönre irányult.** (A Ptk. 207.§ (1) bekezdés, 211-214.§ és 205.§ (1) és (2) bekezdés téves alkalmazása.) A forint folyósítás és forint törlesztés tényéből, az igényelt kölcsön forint összegéből, kamatából és futamidejéből a felperes forintigénye kellően határozott volt. Felperesi devizajövedelem hiányában az élettapasztalat is forintkölcsönre mutat.

A törvényszék a tényállást is hiányosan állapította meg, nem szerezte be a szerződéskötést előkészítő iratokat, azt sem tisztázta, hogy szóbeli ajánlat és annak elfogadása, vagy írásbeli ajánlat és annak írásbeli elfogadása alapján jött létre a szerződés. Az pedig kirívóan okszerűtlen mérlegelés (**Pp.206.§ (1) bekezdésének sérelme**), hogy az felperesi szerződési akarat tartalmának - általa is

megállapított - bizonytalansága ellenére mégis határozott devizakölcsön akaratot tulajdonított a felperesnek.

Megismételte korábbi előadását a tekintetben, hogy a **deviza alapú szolgáltatás** nem a Hpt.3.§ (1) bekezdés b./ pontja szerinti pénzügyi szolgáltatás, s a deviza szolgáltatását deviza alapú szolgáltatással helyettesíteni nem lehet (EBH.2006.1481.). Mindez álláspontja szerint nem felügyeleti kérdés, hanem a szerződés közvetett tárgyát és a főkötelmet érintő magánjogi minősítés kérdése, melyet az elsőfokú bíróság kikerült. A deviza alapú szolgáltatás egyszerű deviza nyilvántartás. A Hpt.-ben előírt deviza pénzügyi szolgáltatás hiányában a szerződés létre nem jötte állapítható meg (Ptk. 205.§ (1), (2) bekezdés) vagy a szerződés lehetetlen devizaszerződésre irányulása (Ptk.227.§ (2) bekezdés).

A közösségi jog hatékony érvényesülésének hiánya abban áll, hogy a kölcsönszerződés, a devizatörvények, a vonatkozó jogegységi határozatok a Hpt.3.§ (1) bekezdés b./ pontja és a Ptk.523.§ (1) bekezdése és a szerződési szabadság (Ptk.200.§ (1) bekezdése) alapján létrehozták a deviza alapú szolgáltatás konstrukcióját, mely **sérti az** Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ.) **63. cikkét**. A Tanács 1988. június 24-i 88/361/EGK. irányelve szerint - egyebek mellett - tőkemozgásnak minősül a hitelezés és a kölcsönnyújtás is. Az uniós jogot azért sérti az elsőfokú ítélet, mert a fenti irányelv tőkemozgás definíciójából következően **a deviza alapúság korlátozza a deviza forgalmát**, melyet az EUMSZ. 63. cikke tilt. Az alperesi gyakorlat ugyanis kiiktatja, a deviza pénzeszköz tényleges forgalmát, azt deviza nyilvántartással helyettesíti. A nemzeti jog szabályai és az arra vonatkozó bírói iránymutatások nem egyeztethetők össze a fenti korlátozással. Az Alaptörvénnyel ellentétes a 6/2013. PJE. - törvényt pótló - devizaforrást helyettesítő vélelme, arra ítélet nem alapítható, hiszen valódi, törvényen alapuló vélelem nem került felállításra a nyitott devizapozíciók mögöttes devizaforrásának meglétével összefüggésben.

2. A nyitott devizapozíció hiánya kapcsán azt sérelmezte, hogy a fentiek szerint az Alaptörvénnyel ellentétes 6/2013 PJE által felállított vélelemre nem alapítható ítélet.

3 A devizaforrás beszerzésére vonatkozó megállapodás hiányával összefüggésben kirívóan okszerűtlennek minősítette az elsőfokú bíróság következtetését, mely csupán a pénzintézet közjogi felelősségére mutat rá. Ehelyett meg kellett volna vizsgálni azt, hogy a deviza beszerzés tekintetében a felek megállapodtak-e, hiszen az közvetlenül érinti a magánjogi kötelmet, ugyanis a kamat mellett árfolyamkockázatot is ró az adósra.

4. Az árfolyamkockázat elszámolási feltételeiben történő megállapodás hiánya kapcsán álláspontja szerint az elsőfokú bíróság érvelése szakmaiatlan következtetésen (egy egyszerű számtanpéldán) nyugszik, holott a perben csatolt **Bank** tanulmány szakszerű levezetést tartalmaz az árfolyamkockázatra.

5. Kiemelte, hogy a lejáratú összhangra vonatkozó prudenciális szabály megsértése (a fedezetlen pénzügyi szolgáltatás) kapcsán is tévedett az elsőfokú bíróság, mert az önmagában magánjogi kötelemfakasztó tényállás is. E szabály megsértése miatt megnőhet az adósra terhelt forrásköltség, így e szabály megszegése is a szerződés jogszabályba ütközésének megállapítására ad alapot (Ptk. 200.§ (2) bekezdés).

7. A szerződés a Ptk.523.§-a (1) bekezdésének megsértése miatt is jogszabályba ütközik, hiányzik belőle a **forint tőkenövekmény** rendelkezésre bocsátására vonatkozó előírás.

8. A kamat költségelem meghatározottságának hiánya miatt a szerződés a Hpt.213.§ (1) bekezdése c./ pontjába, az elsőfokú ítélet kamat kiszámíthatóságával kapcsolatos jogi álláspontja pedig az uniós jogba ütközik. A fenti fogyasztóvédelmi rendelkezések között elhelyezett szabálynak a fogyasztó hátrányára történő értelmezése kizárt, így nem tekinthető meghatározottnak a kamat, ha nincs éves százalékos mértékben meghatározva a mértéke, és csupán kiszámítható.

9.-10. A magyarországi bankok - köztük az alperes - által alkalmazott **kockázatfeltáró nyilatkozat** nem felel meg a törvényi követelményeknek, az elsőfokú bíróság ezzel összefüggő jogértelmezése téves és hiányos. A Hpt.203.§ (5) bekezdés a./ pontja kettős követelményt állít az árfolyamkockázati tájékoztatással szemben: az árfolyamkockázat ismertetését és ennek a törlesztő részletre gyakorolt hatását, ugyanakkor az árfolyamváltozás okát senki nem mutatta be, mindenki csak a törlesztő részletekre gyakorolt hatását szajkózza. A C 26/14. ítélet alapulvételével a devizaárfolyam pénzügyi közgazdasági mechanizmusát és annak hátrányos körülményeit is meg kellett volna ismertetni a felperessel, alapvetően a kamatparitás pénzügyi/tapasztalati törvényszerűségét (a kamat különbség és árfolyam összefüggését), mely megmutatja, hogy a deviza alapú hitel ugyanolyan drága, mint a forint hitel).

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében - megismételve korábbi előadását - az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

* * *

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság - a fellebbezésben foglaltakkal szemben - a tényállást helyesen állapította meg, a bizonyítékokat a Pp. 206.§-ban foglaltaknak megfelelően helyesen és teljeskörűen értékelte. Érdemi döntése - alapvetően indokaira is kiterjedően - helytálló. A fellebbezésben foglaltak az elsőfokú ítélet megváltoztatására nem adnak alapot.

Az ítélet tábla követve az elsőfokú ítélet és a fellebbezés - számozáson alapuló - tartalmi megbontását az elsőfokú ítélet indokolását (elsődlegesen a fellebbezésben foglaltakra tekintettel) az alábbiak szerint egészíti ki.

I.

A szerződés minősítése:

E kérdésnek amiatt van jelentősége, mert a felperes (szóbeli) forint kölcsönre vonatkozó szerződési akarat és írásban létrejött deviza alapú szerződés alapján érvelt, ezzel szemben az elsőfokú bíróság szerint a felek effektivitási záradékot tartalmazó devizaszerződést kötöttek.

Ahogy arra a Kúria 6/2013. PJE III.1. pontjában rámutatott a devizalapú kölcsönszerződések elterjedésekor - így a perbeli ügylet létrejöttekor is - a jogszabály nem határozta meg a deviza alapú kölcsön fogalmát. A devizahitel konstrukciók kapcsán következetlen megnevezéseket használtak. Utóbb az 1996. évi CXII. törvény - régi Hpt. - 200/A.§ (1) bekezdése deviza alapú hitelként a devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett hitel, kölcsön és pénzügyi lízingszerződéseket minősítette. A 2014. évi XXXVIII. törvény - a továbbiakban DH1 törvény - 1.§ (1) bekezdése is a régi Hpt-hez hasonlóan akként definiálta a devizaalapú kölcsönt, hogy annak

minősül a devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett hitel-kölcsönszerződés, vagy pénzügyi lízingszerződés.

A DH1 törvény 1.§ (1a) bekezdését a 2014. évi XL. törvény - a továbbiakban DH2 törvény - 52.§ (1) bekezdése iktatta be, a DH1 törvény hatályát 2014. október 15. napjától kiterjesztve a fogyasztói kölcsönszerződésnek minősülő, de deviza alapúnak nem tekintendő deviza hitel- vagy kölcsönszerződésekre, pénzügyi lízingszerződésekre. A DH2 törvény 52.§-ához fűzött miniszteri indokolás szerint a törvény hatálya alá tartoznak az „**egyéb devizaszerződések**” is. A törvény általános indokolása 2. pontja szerint e rendelkezés beiktatása azért volt szükséges, mert a deviza alapú, valamint a forinthitelek mellett a magyar piacon más fogyasztói hiteltípusok is jelen vannak. Ebbe a körbe tartoznak azok a fogyasztói hitelek, amelyeket a bank devizában nyújtott és amelyeknek a törlesztése is devizában történik (ún. deviza- devizaszerződések). Léteznek olyan szerződések konstrukciók is, amelyeknél biztosított az adós számára a **választási lehetőség**, hogy akár forintban, akár devizában törleszthessen.

Maga a jogalkotó határolta el a deviza alapú szerződésektől azokat a szerződéseket, amelyek - a perbeli szerződéshez hasonlóan - effektivitási záradékot tartalmaznak, de a törlesztés terén az adósnak választási lehetőséget biztosítanak. (Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.../2014/6.)

A perbeli szerződésben a kirovó pénznem CHF-ben került meghatározásra (szerződés 1. pont) a folyósítandó kölcsön pénzneme - az adós által választott bankszámla típusának megfelelően - lehetett forint vagy egyéb deviza (kölcsönszerződés II.1. pont). A törlesztőrészlet ugyancsak CHF-ben került meghatározásra és a szerződésből eredő minden fizetési kötelezettség CHF-ben volt teljesítendő (szerződés IV/2. pont), ugyanakkor szabályozta a szerződés a más pénznemben való teljesítés lehetőségét és az annak esetén követendő eljárást is.

Az ügylet minősítése és lényege szempontjából közömbös, hogy a kirovó pénznemként forint vagy valamely deviza kerül meghatározásra, ahogyan az is, hogy a kölcsön folyósítására milyen pénznemben kerül sor, vagy azt az egyik szerződő fél miként tartja nyilván. A felperesi érveléssel szemben a devizahitel attól minősül devizahitelnek, hogy a felek a szerződésükben a tartozást devizában határozták meg, ez pedig a perbeli kölcsön vonatkozásában teljesült. A tartozás tartalmát érdemben a kirovó összeg határozta meg, ez a konkrét esetben 50.145.CHF-ben került meghatározásra, ettől függ, hogy a kirovó pénznemből milyen mennyiséget kell teljesíteni a tartozás teljesítéséhez. Az a kirovó pénznem meghatározottságától független kérdés, hogy a kölcsön tényleges folyósítása - akár az adós választási jogának gyakorlása, akár a szerződés rendelkezése folytán - milyen pénznemben történik. Az írásban létrejött szerződés minősítése kapcsán tehát helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy **a felek effektivitási záradékot tartalmazó devizaszerződést kötöttek.**

II.

A szerződés létre nem jött:

1.

A konszenzus hiánya:

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a felperes legkésőbb a szerződés aláírását megelőzően - annak átolvasása során - mindenképpen szembesült azzal a ténnyel, hogy az alperes által előkészített szerződés devizahitelt szabályoz. Akarathiba esetén a felperesnek az erre biztosított

törvényi határidőn belül a szerződést a Ptk.210.§-a alapján kellett volna megtámadnia, ennek hiányában - az írásbeli nyilatkozatok egyértelmű tartalma alapján - a szerződés létrejötte (és ezen az alapon az érvényessége) nem kérdőjelezhető meg.

A Hpt.210.§ (1) bekezdése értelmében a pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést **csak írásban** vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat formájában köthet. Az alakszerűségi előírásra figyelemmel nincs jelentősége a felperes által hivatkozott, szóban kinyilvánított szerződéses akarat és az írásban megkötött szerződés közötti akaratgyegyzőség hiányára (disszenzusra) történő hivatkozásnak, ahogy annak sem, hogy az élettapasztalat alapján devizajövedelem hiánya miatt utólag célszerűtlennek minősíti a felperes a perbeli kölcsönszerződés megkötését. A kölcsönszerződés IV.2. pontja folytán a devizajövedelem hiánya egyébként is közömbös, a felperes a szerződés alapján teljesíthetett forintban és ténylegesen is ennek megfelelően járt el.

Megalapozatlanul hivatkozott arra a felperes, hogy az elsőfokú bíróság a tényeket hiányosan állapította meg, be sem szerezve a szerződés előkészítő iratait, s nem tisztázta azt sem, hogy szóbeli ajánlat és elfogadás, vagy írásbeli ajánlat és írásbeli elfogadás hozta létre a szerződést. Egyrészt erre vonatkozó bizonyítást a felperes nem ajánlott fel, másrészt az alakszerűséghez kötött pénzügyi intézményi kölcsönszerződés vonatkozásában csak az írásban tett nyilatkozatoknak van jelentősége a szerződés létrejötte szempontjából. Emiatt a perbeli esetben nem arról van szó, hogy az okirat csupán egy már szóban létrejött szerződés tartalmát rögzíti a szóban kinyilvánított akaratától eltérő tartalommal.

A fellebbezésben felhívottakkal szemben az elsőfokú bíróság **a felperes személyes nyilatkozatát** is a per egyéb adataival összhangban, okszerűen értékelte. (Pp.206.§ (1) bekezdése) Az egyéb peradatok ugyanis nem támasztják alá, hogy a felperes nem devizaszerződést kívánt kötni, és ahogyan arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott, legkésőbb a szerződés aláírását megelőzően szükségképpen szembesült azzal a ténnyel, hogy devizaszerződést köt, melyben főszabályként a kiadó és a befizető pénznem egyaránt CHF-ben meghatározott. Azzal, hogy a felperes aláírta a szerződést és a kapcsolódó közjegyzői okiratba foglalt megállapodásokat, elfogadta ezt a feltételt, melyet megerősít az, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint a kölcsön felmondását, a végrehajtás elrendelését, illetve jelen per megindítását megelőzően nem jelezte a szerződéssel kapcsolatos problémáit a felperesnek.

Helyesen minősítette alaptalannak az elsőfokú bíróság a felperes azon hivatkozását is, hogy a **devizaalapú szolgáltatás** amiatt nem minősül pénzügyi szolgáltatásnak, mert ténylegesen az alperes devizát nem szolgáltatott, csak egyszerű devizanyilvántartást végzett. A hasonló perekben gyakran előforduló hivatkozása az adósoknak, hogy az általuk kötött ügylet valójában nem devizahitel (ideértve a deviza-devizahitelt, illetve deviza alapú hitelt), hiszen tényleges devizamozgásra nem kerül sor, és annak hátterében a pénzügyi intézmény oldalán sem kerül sor - fedezeti ügylet keretében - deviza beszerzésére.

Valamennyi deviza kölcsöntípusra érvényes, hogy a felek erre irányuló szerződéses akarata a szükséges és önmagában is elegendő feltétele annak, hogy devizatartozás keletkezzen. Annak nincs jelentősége, hogy a kölcsön folyósítására, illetve törlesztésére devizában kerül-e sor, ahogy annak sem, hogy a pénzügyi intézmény részéről miként kerül sor fedezeti ügylet megkötésére.

Az ügylet a Hpt.3.§ (1) bekezdése b/ pontjában foglaltaknak megfelelt, a devizaügylet létrejött és lehetetlen devizaszerzésre sem irányult. A Hpt.3.§ (1) bekezdése, illetve az abból levezethető valamely követelmény teljesülésének elmaradása nem érinti sem a perbeli kölcsönszerződés

létrejöttét, sem annak érvényességét. A fellebbezésben felhívott EBH 2006.1781 számú határozatban foglalt tényállással szemben a perbeli ügylet kapcsán az alperes nem szolgáltatást nyújtott, nem valamely tevékenység kifejtésére vállalt kötelezettséget, hanem pénzkölcsönt nyújtott a felperesnek.

A tényleges deviza tőkemozgás és devizafizetési művelet hiányán alapuló devizalapú (devizanyilvántartás szerinti) hitelezésre vonatkozó jogszabályi háttér (a régi Hpt.) és e tevékenység vonatkozásában kialakult bírói gyakorlat - ideértve a jogegységi határozatokat is - valamint a devizatörvények (DH 1, DH 2, DH 3) nem ellentétesek az az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (EUMSZ) 63. Cikkében foglaltakkal, mely a tagállamok és harmadik országok közötti fizetési műveletekre vonatkozó korlátozásokat tilalmazza. A perbeli ügylet sem tárgyát, sem hatályát tekintve nem ütközik e rendelkezésbe.

2.

Nyitott devizapozíció (devizaforrás hiánya):

Az ítéletábra az elsőfokú ítélet helytálló indokolását e pont kapcsán azzal egészíti ki, hogy a hitelezés és a fedezeti forrás megteremtése elkülönült jogviszonyok keretében zajlik. A pénzintézetek működésében e két terület között fennálló szoros összefüggés ellenére a szerződés létrejötte és érvényessége szempontjából - az előző pontban már kifejtettekkel összhangban - nincs jelentősége a hitelezési tevékenység fedezetével kapcsolatos ügyletek létének, tartalmának.

Tévesen hivatkozott arra a felperes fellebbezésében, hogy a 6/2013. Polgári Jogegységi határozat III. pontjának indokolása az Alaptörvénnyel ellentétesen vélelmezi azt, hogy a devizalapú kölcsön mögött devizaforrás áll. A jogegységi határozat csak a pénzügyi intézményekre vonatkozó közjogi jellegű szabályokra utalással mutatott rá arra, hogy a devizalapú kölcsönök mögött devizaforrásnak kell állni. A forrás meglétére/hiányára vonatkozóan viszont nem állít fel vélelmet, csak azt a jogi álláspontot hangsúlyozza, hogy a fedezeti forrás meglétének vagy hiányának vizsgálata a magánjogi perekben szükségtelen.

3.

A devizaforrás beszerzésére vonatkozó megállapodás hiánya:

A Ptk.523.§ (1) (2) bekezdése alapján a valamennyi bankkölcsönszerződés szükségképpennek minősülő tartalmi eleme (a kölcsöntőke és az ügyleti kamat) tekintetében igazolt a megállapodás létrejötte, így a - Ptk. 205. § /2/ bekezdése szerint vizsgálva - a perbeli kölcsönszerződés létrejött, az alperes a kölcsönt folyósította, a felperes pedig igénybe vette azt. A perbeli szerződés **nem tekintendő befektetési ügylettel kombinált kölcsönnek**, emiatt a felperes által nyújtott kölcsön fedezetének forrása a szerződés létrejötte, illetve érvényessége szempontjából egyaránt közömbös. (6/2013 PJE; BH 2016.178.)

4.

A devizaforrás árfolyamkockázatával kapcsolatos elszámolási feltételekben történő megállapodás hiánya:

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés árfolyamkockázattal a felperest nem terhelte, effektivitási kikötést tartalmazott. A szerződés által biztosított választási jog gyakorlása hozta egy deviza alapú kölcsönhöz hasonló helyzetbe a felperest, azonban erre figyelemmel sem állapítható meg az, hogy a szerződés nem jött létre. Az időben elhúzódó törlesztéssel kapcsolatos

kockázat ugyanis jogi értelemben mindig az adóst terheli, míg az adósi nem teljesítésből eredő kockázatot a hitelező viseli.

A hitelező a kölcsön folyósításával az őt terhelő szerződéses kötelezettségének eleget tett, az árfolyam változása objektív, a feleken kívülálló olyan körülmény, mely nem más, mint a lerovó pénznemnek a kirovó pénznemben mért értékének a változása. Ténylegesen a pénzügyi intézet a szerződés megkötésekor alapul vett helyzethez képest a lerovó pénznem árfolyamának romlásán nem profitál, az árfolyam romlása miatt csupán egy csökkent értékű devizából kap nagyobb összeget, mely azonban a kirovó pénznemben meghatározott tartozást nem haladja meg.

A felek szerződése - a fellebbezésben felhívottakkal szemben - az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó megállapodást a hitelezési gyakorlatban kialakult elveknek megfelelően, a 2/2014. PJE határozatban foglaltakkal összhangban szabályozza. (Kölcsönszerződés VII/2. pont; Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól P.../2015/9/A/1.)

Nem alkalmazandó a perbeli kölcsönszerződés kapcsán a fellebbezésben hivatkozott régi Hpt.210.§ (5a) bekezdése, mely szerint a fogyasztóval kötött deviza alapú hitel-, vagy kölcsön szerződések esetében a pénzügyi intézmény kizárólag azokat a költségeket és díjakat számíthatja fel devizában, amelyek az adott szerződés teljesítésének és fenntartásának érdekében a deviza forrás megszerzésével közvetlenül kapcsolatban állnak. E rendelkezést a 2011. évi CXLVII. törvény 23.§-a állapította meg, az csupán 2011. november 15. napjától hatályos és kizárólag a fogyasztóval kötött deviza alapú hitel vagy kölcsönszerződések esetében alkalmazandó és értelmezhető. A perbeli fogyasztói szerződés egyrészt korábbi, másrészt effektivitási záradékot tartalmazó egyéb devizahitelnek minősül.

III.

Érvénytelenségi okok:

5.

A lejáratí összhangra vonatkozó prudenciális előírás megsértése:

Tévesen hivatkozott arra a felperes, hogy a kölcsön és a mögötte álló fedezet lejáratí összhangja hiányában a fedezet megújításával megnő az adósra terhelt forrásköltség, így a pénzügyi intézet oldalán e szabályszegés is jogszabályba ütközés megállapítására ad alapot, s magánjogi kötelemfakasztó tényállás. A már korábban kifejtetteknek megfelelően az adós pozíciója nem a fedezet léte, mértéke, illetve a lejáratí összhang függvényében alakul, hanem csupán az árfolyamkockázatból eredő, a feleken kívülálló objektív körülmények következtében válhat terhesebbé.

6.

A kirótt deviza nem került az adós hatalmába:

Az elsőfokú ítélet indokolásában külön pontként az ezzel összefüggő jogi álláspont nem szerepelt, de az ítélet jogi indokolása egészéből megállapíthatóan a felperes ezen hivatkozását - helyesen - amiatt tartotta súlytalannak, mert a CHF folyósításától az alperes a felperes kifejezett kérésére tért el.

7.

Forint tőkenövekvény rendelkezésre bocsátási kötelezettség

A hitelező csak a szerződésben meghatározott összegű deviza (vagy annak forint egyenértéke) folyósítására köteles. A felperes érvelése amiatt téves, mert a pénzügyi intézmény teljesítése a hitel folyósításával - e vonatkozásban - lezárul, a folyósítást követő árfolyamváltozások már az adós terhére esnek, nem eredményeznek újabb teljesítési kötelezettséget a hitelező oldalán. A kölcsön adott pénz a kirovó pénznem szerinti értékben, de a lerovó pénznem szerint számított mennyiségben a hitelezőnek visszajár.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés effektivitási záradékot tartalmazott (ettől alperes utóbb, a felperes kérésére tért el), melyre tekintettel a felperesi érvelésnek megfelelő forint tökenövekmény nem is értelmezhető, nem tekinthető a szerződéskötéskor már fennálló, a szerződés érvénytelenségét megalapozó oknak.

8.

Kamat, mint költségelem szabályozásának hiánya

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés III/3. pontja alapján a kölcsön éves kamata kellően meghatározott, az megfelel a Hpt.213.§ (1) bekezdés c/ pontjában foglaltaknak, értelmezése nem ellentétes a 93/13/EGK 5. Cikkben foglaltakkal.

A kölcsönszerződés esetén a kölcsön összege a futamidő és az ügyleti kamat meghatározása szerződés lényeges tartalmi eleme. A konkrét esetben nem csupán az állapítható meg, hogy létrejött a megállapodás a felek között az ügyleti kamat megfizetésére vonatkozóan (III/3. pont), de annak mértéke tekintetében is igazolt a megállapodás létrejötté.

A bírói gyakorlat szerint megfelelően meghatározott a kölcsön kamata, ha a szerződő felek úgy állapodnak meg, hogy a kölcsön éves kamatlába a kölcsön folyósításának időpontjában a hitelintézet Hirdetményében meghatározott érték, s a szerződéskötéskor közölt kamattal azonos a folyósításkor is a kamat mértéke.

A konkrét esetben - a felülvizsgált elszámolásból megállapíthatóan - a szerződésben közölt évi 4,75 %-os ügyleti kamat a kölcsön folyósításának napjáig nem módosult, így a Hpt. 213.§ (1) bekezdése c) bekezdése szerinti formális (alaki okból) fennálló érvénytelenség alkalmazásának indoka nem áll fenn. (Kúria Pfv.I.20.376/2016/8.)

9-10.

A Hpt. ügyletkori 203.§ (7) bekezdés a/ pontja értelmében a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a kockázatteljesítő nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

E rendelkezés és a bírói gyakorlat (Kúria 2/2014 PJE 1. pont) alapján helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a kölcsönszerződés szövegéből (a VII./2. pont), illetve a 2006. április 12. napján kelt tájékoztatásból a felperes számára - az átlagos fogyasztó mércéje szerint - **világos és érthető** kellett, hogy legyen, hogy a kölcsön felvételével a szerződésből fakadó árfolyamkockázat léte, illetve az, hogy az **árfolyamkockázat egészében és felső határ nélkül őt terheli**, így a kockázat bekövetkezése adott esetben jelentős mértékben megnövelheti a fizetési terheit. A kockázatteljesítő nyilatkozatnak ennél részletesebb, mélyebb közgazdasági vagy pénzügyi ismereteket is tartalmazó részletes tájékoztatást nem kell nyújtania.

A fenti dokumentumok tartalmával szemben a felperes keresete legfeljebb akkor vezethetett volna eredményre, ha azt állította és igazolta volna, hogy a szerződés egyértelmű megfogalmazása ellenére, az alperestől kapott külön tájékoztatás alapján mégis alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott (van egy maximuma). Ebben az esetben a szerződés nem megfelelő (téves, félreérthető, nem egyértelmű) tájékoztatással érintett rendelkezése tisztességtelen, mely a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét eredményezheti.

Az elsőfokú eljárás során meghallgatott volt alperesi banki alkalmazott tanúvallomása azonban nem támasztotta alá a felperes csak általánosságokban mozgó előadását. A kölcsönszerződés VII. pontja 1. pontjában szereplő 5%-os árfolyamváltozás kizárólag a hitelbiztosítéki érték vonatkozásában irányadó és nem tekintendő az adós által viselt árfolyamváltozás kockázati maximumának. Emiatt nem minősül téves, félreérthető vagy nem egyértelmű árfolyamkockázati tájékoztatásnak.

A fellebbezés e kérdést nem érintette, ennek ellenére az ítéletábra - a félretenni kért jogegységi határozattal összefüggésben - szükségesnek tartja megjegyezni azt, hogy helyes indokok alapján mellőzte az elsőfokú bíróság az Alkotmánybíróság eljárásnak kezdeményezését.

A kölcsönszerződés létre nem jötte/érvénytelensége iránt előterjesztett kereset alaptalannak bizonyult, így az arra épülő közokirat, jelzálogszerződés és felmondás érvénytelenségének megállapítására sem volt mód.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta.

Észlelte az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság a marasztalási kereset kapcsán a per tárgyának értékét tévesen, a felperes által fennállóként elismert tartozás legmagasabb összegében, s nem a felülvizsgált elszámoláshoz képest vitatott (fenn nem állónak tartott) tartozás összegében határozta meg. A pertárgy értéke helyesen a kereset és a felülvizsgált elszámolás egyenlegének különbözete (9.425.011,-Ft- 3.063.187,-Ft= 6.361.824,-Ft), emiatt az ítéletábra az elsőfokú ítélet feljegyzett illetékre vonatkozó rendelkezéseit - a Pp.253.§ (3) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel hivatalból - megváltoztatta. Az elsőfokú ítéletben az alperes javára megállapított perköltség összegét a fentiek ellenére - fellebbezés hiányában - nem érintette.

A feljegyzett fellebbezési illetéket pervesztessége folytán - a részleges személyes költségmentesség szerinti 50 %-os arányban - a felperes tartozik viselni a 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdés alapján, míg a feljegyzett illeték másik felét az állam viseli ugyanezen IM rendelet 13.§ (1) és 15.§ (1) és (3) bekezdése alapján.

A másodfokú eljárás során is vesztes felperes a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján viseli saját másodfokú költségeit, egyúttal köteles az alperes másodfokú eljárással összefüggésben felmerült költségeinek megtérítésére, melyet az ítéletábra az alperest képviselő ügyvéd munkadíjában a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdés és 4/A.§-a alapján határozott meg, figyelemmel az alperesi képviselő által kifejtett jogi képviseleti tevékenység terjedelmére.

G y ő r, 2017. május 10.

Dr. Szalai György sk. a

Dr. Mészáros Zsolt sk.

Dr. Bajnok István sk. bíró

tanács elnöke

előadó bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: